

Šteja vsak štrik
in velja s poštno
upošiljanjem na dom
in eno leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
in štrik leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
opredeljeno v tiskarni
sv. Cirila, kovačka
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katol. ti-
šovskega društva do-
ločuje list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rekopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 40.

V Mariboru, dne 1. oktobra 1903.

Tečaj XXXVII.

Naše trgovinske razmere.

Spisal kmet s Pohorja.

Pod tem razlovom sem opisal nekoliko, kako hira naša trgovina in ž njo blagostanje našega naroda. Priporočal sem skupno delovanje naših kmetov in trgovcev, to pa v družbi ali »zadrugi«. Kako je ta potrebna in bi bila koristna, razvidimo lahko iz naslednjega, ko menim opisati našo hirajočo lesno trgovino. Njej je treba najprej pomagati, in kmalu bodo z gorjanci vred oživili tudi kmetje v dolinah, ker bodo le-ti začeli od njih kupovati njihove pridelke.

Kakor sem že zadnjič rekel, obdana je naša domovina v trgovini z nekakim plotom, to pa je židovski upliv. Žalibog, da je ta desetletja vzrasel tako visoko, da ga je posameznikom težko prekorati. Prej je bilo to drugače, ko so trdni nekateri naših trgovcev pošiljali lesno blago naših krajev še daleč doli po Donavi. Sedaj je to spravo prevzela večidel železnica, katera pa očitno služi v prvi vrsti židovskim nakanam. Njihovim tvrdkam popušča takoimenovane »refakcije«, medtem ko so manjši pošiljatelji obteženi z vse predrago vozarino. Toda židje znajo še drugače izpodjedati naše domače trgovce.

Ako se bi drznil teh kateri ponujati blago na bližnjo Hrvaško, — kar se je že večkrat zgodilo — odgovori se mu ondi: »mi kupimo od žida ceneje.« Ko pa si prodajalec ogleda blago od žida, vidi, da so to sami prebrani ostanki, torej so lahko po ceni. Boljše blago je žid poslal na tuje, z ostalim

pita domačine in tako kvari ceno domačim trgovcem.

Toda to so le posameznosti, še slabše je, kadar začne židovstvo izrabljati svoj »monopol«. Ta prilika je skoro vsako leto, navadno v drugi polovici leta. Začne se kaj lahko. Žid si zapne žepe visoko, češ, da »ni denarja.« S tem prisili domače naše trgovce, da morajo tudi čakati na pogojeno plačilo od dveh do treh mesecev. Ako tega ne morejo, naračuni se jim pa več ali manj »skonto«. Ob enem se jim večkrat tudi naznani, naj pošiljanje za nekaj časa ustavijo. Ko vidi žid nazadnje, da so naši trgovci in kmetje že precej »suhi« in mehki, jim milostno dovoli spet pošiljati blago, ali za nižjo ceno, ker v tem času je baje cena padla. Naši ljudje navadno ne morejo drugače, nego udajo se mu in tako čutijo znižanje cene najprej trgovci, od njih kmetje, nato pa celi okraji in njih ljudstvo.

Ali bi se ne dalo temu pomagati? Za to vprašanje je treba dobrega premišljevanja. Nekateri so svetovali, naj bi se naši trgovci s svojim blagom obrnili na drugo stran, namreč proti Trstu. Misel ta ni napačna, ker kakor poizvemo, ima les ondi precej lepšo ceno, samo da mera je ondi drugačna. Ondi namreč velja stara laška mera, kjer je laških deset palcev naše stare mere jednajst palcev. Večinoma pa velja ondi že povsod naša nova mera. Te bi se naši kmetje kmalu privadili, samo da se jim za primaknenje na meri da tudi nekaj priboljška. To je torej le postranska zavora, vsled katere se naši trgovci ne upajo proti Trstu. Glavni zadržek pa je, ker

niso znani prav nič z ondotnimi tvrdkami in trgovinskimi odnošaji.

Govorilo se je tudi s pošiljanjem našega blaga še dalje, namreč proti Afriki. Gospod dr. Pečnik, naš rojak, zdravnik v Aleksandriji, pisal je predlansko lato v »Koledarju« Mohor. družbe, kako visoko ceno ima ondi naš les. Skoro čudili se bode, da je na te besede tje kaj potoval neki nadpoln mladenič iz — Pohorja, da se o resnici tega prepriča. Povprašal je pri več najbolj razširjenih trgovinah, ali žalibog, dobil je odgovor povsod, da je cena primeroma kaj slaba, kajti stroški tje kaj so ogromni. Torej na to stran se predač ni zanašati, k večjemu do Trsta, od koder je potem po morju odprta pot na vse kraje.

Ali smo torej mi vjeti v tem židovskem okrožju pod njih monopolom? Na to vprašanje odgovorimo skupno: da, ali pa: ne! Ako se kakor dosedaj brezbrizno jeden za drugega pomikamo dalje, gotovo je, da bode ob naših žuljih bogatel in košatil se čedalje bolj — žid, kateremu sedaj kuje naše ljudstvo milijone. Ako se je že v nekaj desetletjih toliko povzdignil, koliko se bode še zanaprej! Ako tako mežimo pri njegovem delovanju, zaspali bomo popolnoma v njega naročju.

Toda tega ne! Da je še rešitev mogoča, pričajo nam še posamezni junaki, kateri še niso v njihovih krempljih. Oni nas vsodbujajo, naj se ne vdamo povsem židu, temveč odtegnivši se mu, pošiljajmo svoje blago preko njegovih mej dalje na Srbsko, Bulgarijo, Rumunijo itd. Ondi še ni vse okuženo od njega, tam se more blago čisto drugače prodajati,

Listek.

Smrtni angelj na zemlji.

(8—j)

»Mamka, zakaj pa umirajo ljudje v tako različnej starosti?« vprašala je mala, ljubka deklica svojo mater, ko se je vračala iz pokopališča. Mati bila je že navajena na taka vprašanja, pa se je tudi vedno trudila, da ji je dala, če le mogoče, povoljen odgovor. Ni imela navade, kakor druge matere, da bi svojega otroka osorno zavrnila, marveč se je veselila, če je mogla pogledati v duševno življenje svojega otročička.

»Ti, Julika, če hočeš to vedeti in to razumeti, ti moram pa že daljšo povest povedati.«

»O, povest«, zaklicala je deklica, prinesla podnožček in se vsedla k nogam materi, da bi prav pazljivo poslušala.

»Nekega dne«, pričela je mamka, »ko je bil svet že davno stvarjen, poklical je ljubi Bog angelja k sebi. Angelček je prihitel, se sedemkrat pred Bogom priklonil, ki mu je dejal: »Glej, svet sem ustvaril, ustvaril sem človeka in mu dal zemljo kot bivališče, da se tam pripravlja, da bi mi potem v nebesih služil in bil vekomaj z menoj srečen. Tebi

pa sedaj ukažem, da greš na zemljo in zbereš ljudi, ki so pripravljani, da zamenjajo truda-polno zemeljsko življenje z nebeškim veseljem. Vsakega poljubi lahno na čelo in jih pripelji k meni, vsaj sto na dan.« Ko je Bog Oče to izgovoril, nagnil je glavo v znamenje, naj angelj odide. In angelj se je priklonil zopet sedemkrat in se podal skozi zlata nebeška vrata na zemljo. Veselil se je ukaza, katerega mu je dal Bog Oče! Misli je namreč, vsakdo se ga bode veselil, vsakdo bo šel z veseljem ž njim v nebesa.

Bilo je zgodnje jutro, ko je prišel angelj na zemljo. Prvi človek, katerega je srečal, bil je mlad kmetič. S koso na rami mahal je po travniku in prepeval vesele pesmi. Angelj se mu je pridružil, ga pozdravil in mu tudi povedal, čemu ga je ljubi Bog poslal na svet in naposled ga je vprašal, bi li ne hotel iti ž njim v nebesa.

»O pa že še ne«, bil je odgovor, »je še prezgodaj. Pozneje mogoče! Glej, dve leti je še le, kar sem oženjen, imam doma ljubko ženko in veselega, zdravega fantiča! Oba mi napravljata veliko veselja. In potem je pa pri nas na zemlji tako veselo, prijetno, poglej samo cvetlice na polji in reci, če je v nebesih tako veselo. Jaz pač že še ne grem s teboj, a povem ti, da k mladim in veselim ljudem nikar ne hodi, ampak k starim in

žalostnim. Takih je v naši vasi dovolj; ti bodo veseli, če prideš k njim. Torej ničesar za zlo, želim ti le še prav dober dan.«

Malo začuden ga je angelj pogledal; a vendar je sklenil, da bo kmetiča ubogal. Takoj ko vstopi v vas, sreča starega možička, ki je komaj še lezel. »Star si že in cela pokveka, zemlja te pač ne more več veseliti. Idi z menoj, peljem te v nebesa, kjer ni težav in bridkosti!« A starček zmajal je z glavo. »Ne«, rekel je, »sedaj pa še ne. Meni je tukaj prav dobro, celo življenje sem se mučil in trpinčil, torej mi bo vsakdo brezskrbno starost privoščil. Moj sin — gotovo si ga srečal na poti — je prav ljubezniv z menoj; spolni mi vsako željo, katero mi bere iz očíj; in še le vnuk, tega bi ti videl; z malim skočičem se še jaz pomladim. Pa veš kaj! k meni prišel si še prezgodaj, a pri sosedu leži eden že leta in leta bolan, ki je neozdravljiv.«

Na to je šel angelj k sosedu in našel moža, kateri se je vil in zdihoval v velikih bolečinah na postelji. »Ali si ti tuji zdravnik, po katerega sem pisal v tuje dežele«, vzdihnil je bolnik, ko je stopil angelj k postelji. »Ne, nisem zdravnik, a prišel sem k tebi, da bi te rešil tvojih bolečin. V nebesa te hočem vzeti, kjer ni nobenih bolečin. Boš šel z menoj?« Nekoliko časa je bolnik premisljal, tako da je že angelj menil, ta pa le pojde z

nego pod njegovim klobukom.

Toda takšno podjetje zahteva poguma, znanja, zanesljivosti in pa tudi gmotnih močij. To vse pa se od posameznika skoro ne more pričakovati. Da se to podjetje med nami oživi, je neobhodno potreba naših združenih močij. In te bi se najlažje stekle v družbi ali »zadrugi«. Saj tudi žid začne v družbi s kakim magnatom s kraja mešetarijo z lesom, potem se pa povspne tako visoko. Jednako delajo skoro vsi, kateri se lotijo kakšnega večjega podjetja. Te posnemajmo tudi mi revni Slovenci, združujmo svoje moči v obrambo naše zemlje in blagor nje prebivalcev! V našem združenju bode naša pomoč!

Državni zbor.

Dunaj, 28. sep. 1903.

Vojaški tretjeletniki — oproščeni.

Meseca februarja t. l. je sklenil državni zbor, da sme avstrijska vlada poklicati nekoliko več vojaških novincev pod orožje kot prejšnja leta. Izrečno se je pa v postavi sklenilo, da se smejo avstrijski vojaški novinci poklicati k vojni še le takrat, kadar bo ogrski državni zbor sklenil enako postavo. Novačenje se je v Avstriji vršilo pravočasno; bližal se je prvi oktober, ko bi morali mladeniči zapustiti svoj dom in se podati k vojakom. Vlada pa odrajtanih novincev vendar ni smela poklicati k vojakom, ker Ogrska ni spolnila postavnega pogoja, namreč: na Ogrskem se do danes enaka vojna postava še ni sklenila. Vzrok te ogrske zamude je bralcem »Slov. Gosp.« znan: Državni zbor ogrski ni mogel take postave skleniti, ker v to ni privolila takoimenovana odvisna ogrska stranka, katero vodi Košut, sin znanega puntarja Košuta. Ta Košutova stranka zahteva, da se morajo ogrski vojaki ločiti od avstrijskih in se mora pri Ogrih vpeljati mažarski poveljni jezik. Dozdaj je avstrijska in ogrska vojna skupna zadeva cele države in je v njej vpeljan nemški poveljni jezik. Če bi se ugodilo zahtevi ogrskih puntarjev, je avstrijska vojna razdeljena v dva dela in moč naše države oslabiljena; zraven tega se bi pa nemažarski narodi na Ogrskem: Hrvati, Slovaki, Srbi, Rusini, Rumuni in Nemci še huje pomadžarjevali kot dozdaj. Naš presvitli vladar je bil prisiljen, v tej za našo državo osodepolni zadevi spregovoriti odločilno besedo. Razglasil je lastnoročno najvišje povelje, v katerem pripoznava vsaki narodnosti njene pravice, ob enem je pa tudi odločno izrekel, da mažarskim prenapetim zahtevam ne more ugoditi. Ker torej vlada ni smela po sklenjeni

postavi poklicati letos odrajtanih vojaških novincev, ker pa mora skrbeti, da je naša vojska močna in posebno pri zdajšnjih napetih razmerah v turških deželah vedno pripravljena, je vojno ministrstvo sklenilo, pridržati pod orožjem one vojake, kateri so že služili tri leta in bi smeli 1. oktobra t. l. oditi na svoj dom. Tu pa je postal po celi Avstrijski velik upor. Nekateri deželni zbori, ki so bili ravno zbrani, so se odločno izrekli proti temu ukazu vojnega ministrstva ter zahtevali, da se mora sklicati državni zbor, ki bo rešil to stvar. Po kratkem obotavljanju ministrstva se je to res tudi zgodilo. V sredo, dne 22. sept. se je zbral državni zbor in to preporno zadevo v štirih dneh rešil. Sklenilo se je najprej, da mora vojno ministrstvo preklicati ukaz zastran tretjeletnikov: nadalje, da se navadno število vojaških novincev sme poklicati pod orožje (58 000 mož). Kar pa zadeva število onih vojakov, kar jih vlada več zahteva, kakor prejšnja leta, o tem vprašanju se ima pozneje v državni zbornici razsoditi. Čisto gladko se ta zadeva ni rešila. Začetkoma se je dozdevalo, da hočejo Č. hi z obstrukcijo zabraniti vsak sklep. Slednjič so se vdali in v soboto, 26. septembra se je stvar rešila ne sicer popolnoma po volji naše vlade; a slednjič se je morala tudi vlada zadovoljiti z zborničnim sklepom. Vlada je namreč zahtevala, da sme precej zdej poklicati pod orožje navadno število novincev; ono število (12 000 mož) pa, kar jih je dovolil spomladi državni zbor, pa takrat, kadar slično postavo sklenejo tudi Ogrji. Tej zadnji želji vlade se ni ugodilo. Na Ogrskem ne bodo vstopili novinci pod orožje, ampak morajo služiti tretjeletniki dalje.

Poškodbe po povodnji.

Letošnje leto so bile nekatere dežele po Avstriji hudo poškodovane po povodnjah. Koliko hiš je voda razrušila, koliko mostov odnesla, koliko polja opustošila! Pa tudi mnogo ljudi je zgubilo življenje v divjih valovih. Začetkoma meseca septembra so posebno hudo bile prizadete: Koroška, Tirolska, Solnograjska in del Gornje Štajerske. Škoda se ceni na veliko milijonov. Vlada je dovolila v podporo prizadetim 15 milijonov kron. Poslanci so vložili mnogo nujnih predlogov ne le samo zastran vodnih poškodb, ampak tudi vsled drugih vremenskih uim. Vladi se je naročilo s sklepom poslanske zbornice 28. septembra, naj vso škodo vestno preišče in v soglasji z okrajnimi in občinskimi odbori podporo razdeli. Če bi pa dovoljena svota ne zadostovala, sme podeliti še večje podpore. Zdej bodo zborovali deželni

zbori — potem se skliče, kakor je obljubil ministrski predsednik, zopet državni zbor.

Predlogi naših poslancev.

Poslanec Žičkar in tovariši so stavili glede bede v občinah Sv. Ema, polit. okraj Celje, potem Drensko rebro in Pilštanj, polit. okraj Brežice naslednji nujni predlog:

Vsled zadnjega zimskega in spomladanskega mraza je trpelo mnogo vinogradnikov v občinah Sv. Ema, politični okraj Celje, potem v občinah Drensko rebro in Pištanj, obedve v političnem okraju Brežice, neizmerno veliko škodo. V občini Sv. Ema je bilo prizadetih 57 vinogradnikov s skupno škodo 18.880 K. V občini Drensko rebro znaša škoda 27 vinogradnikov 20.450 kron in v občini Pilštanj je bilo prizadetih 25 vinogradnikov z škodo 7280 kron. Tri četrtinke letnih pridelkov so vničene in veliko trsova je celo pokončana. Ker so skoraj vsi prizadeti posestniki itak močno zadolženi, potrebujejo nujne in zdatne podpore.

Podpisani predlagajo toraj: »Visoka zbornica skleni: ces. kr. vlada se nujno pozivlje, da nakloni vinogradnikom v občinah Sv. Ema, Drensko rebro in Pilštanj, kateri so bili po zimskem in spomladanskem mrazu hudo poškodovani, zdatno podporo iz državnih sredstev. — Na Dunaju 23. septembra 1903.

Žičkar in tovariši.

Poslanec dr. Ploj in tovariši so stavili na ministrskega predsednika vprašanje zaradi postopanja politične oblasti pri volitvah okr. zastopa gornjeradgonskega.

Poslanec Robič in tovariši so predlagali zidanje novega mostu čez Dravo v Mariboru.

Družba sv. Mohorja.

Družba sv. Mohorja šteje letos 76 058 udov, to je 3983 manj kakor lansko leto, ko smo bili dospeli do prečastnega števila 80 046 udov. Po posameznih škofijah, oziroma krajih, je število sledeče:

1. Goriška nadškofija	8301 (— 396)	udov
1. Krška škofija	6205 (— 360)	»
3. Lavantinska škofija	23293 (— 2115)	»
4. Ljubljanska škofija	30398 (— 915)	»
5. Tržaško-koper. sk.	4048 (— 220)	»
6. Sekovska škofija	560 (+ 4)	»
7. Somboteljska škof.	306 (— 40)	»
8. Zagrebška nadšk.	423 (— 23)	»
9. Senjska škofija	188 (— 5)	»
10. Poreška škofija	102 (— 30)	»
11. Djakovška škofija	63 (— 3)	»
12. Bosna	214 (— 15)	»
13. Videmska nadškof.	175 (— 8)	»
14. Razni kraji	472 (+ 50)	»
15. Amerikanci	1119 (+ 137)	»
16. Afrika in Azija	191 (— 51)	»

Skupaj . 76058 (— 3988) udov.

Ta razkaz nam kaže, da smo po treh pokrajinah napredovali; zlasti so se odlikovali Amerikanci, ki štejejo 137 udov več kakor

menoj. A bolnik je začel šepetati: »Slišal sem o imenitnem zdravniku, ki je že marsikoga ozdravil. Temu sem pisal, njega hočem počakati, morda me le ozdravi. Veš, denar imam in plačam prav lahko. A moja sosed, ta je bolna in velika reva. Vesela te bo, če te le vidi.«

Poln zaupanja šel je angelj k revni, bolni ženi. Res jo je razveselil imenitni obisk, a o smrti ni hotela slišati ničesar. »Včeraj bil je župan pri meni in mi dejal, da me bodo dali v ubožno hišo, kjer bom imela jesti in piti, kolikor bom hotela, gorko postelj in dobro postrežbo. Prav prijazen gospod je! Celo svoje življenje bila sem reva, sedaj pa hočem vendar tudi vedeti, kako je človeku, če se mu prav dobro godi. Zavoljo tega, ljubi angelj, ne bodi hud, vem da si mi le dobro hotel, zato pa srčna ti hvala! Prav lahko boš našel koga, ki pojde s teboj. Glej v zadnji hiši na levo je sivoglav Peter; zapravlil je že vse svoje premoženje in se sedaj nikakor ne more sprijazniti z revščino.«

Ko pride angelj k sivoglavemu Petru, reče mu: »Slišal sem, da si prišel ob vse svoje premoženje.« »Res je, gospod«, odvrne jezno Peter. »Revščina hudo pritiska. Beraške juhe ne diše posebno dobro, zlasti tistemu, ki je imel prej vsega dovolj.« »Pa idi z menoj v nebesa«, dejal je angelj, »tam ni revščine

in pogled v božje obličje storil te bo neizmerno bogatega.« »Vse se lepo sliši, a pridi zopet čez čest tednov. Glej, imam še loterijsko srečko in v šestih tednih bode žrebanje, morda zadenem in zopet bom bogataš; če pa ne, pojdem pa z veseljem s teboj.« »Bog pa hoče, da mu že danes koga pripeljem«, opomni angelj. »O to ti pa jaz ne morem pomagati; a ne daleč od tu je mlada deklica, imela je ženina, ki ji je postal nezvest; sedaj pa zdihuje in joka za njim. Pojdi, jaz ti pokazem pot.«

In Peter je peljal angelja po raznih ulicah, dokler nista prišla do hiše, kjer je ob oknu sedela in zdihovala zapuščena nevesta. »Ti ubogi otrok«, dejal je angelj, »kako mora biti huda taka prevara. Glej, jaz pridem iz nebes, kjer ni sleparije, ni goljufije, ni hudobije. Bi li ne hotela iti z menoj?« »Z veseljem, rada«, zakliče nesrečna nevesta, a kmalu se zopet premisli. »Ne, to pa že ne gre. Hudobnež, ki mi je napravil toliko bridkosti, bi naposled mislil, da sem umrla iz žalosti za njim in tega veselja mu pa le nočem privoščiti.«

In ne da bi bil kaj opravil, moral se je angelj vrniti. Zapustil je vas in korakal po cesti proti bližnjemu mestu. Med potom šel je mimo gradu, v katerem je stanoval nesrečen knez, katerega je nehvaležno ljudstvo

odstavilo od prestola in ga spodilo v tujo deželo. »Morda bo tu kaj za mene«, mislil si je angelj, vstopil h knezu in mu razodel svoje želje. A dobil je odgovor: »Ko bi ne bil danes dobil vesele novice, bi šel s teboj. Tako pa mi pišejo, da na skrivnem delajo moji zvesti prijatelji, da bodo nepostavno vlado kmalu vrgli! To bi še rad doživel, potem bom pa pripravljen ubogati svojega Gospoda v nebesih. Pa ne bodi hud zavoljo tega; ne daleč od tu, v enem gozdu, prebiva puščavnik, ki se že leta in leta pripravlja na pot v nebesa.«

Angelj se je zahvalil, šel proti gozdu, kjer je kmalu dospel do puščavnika, ki je klečal ravno pred kapelico in prav goreče molil. Ko je zapazil angelja, se je navidezno prestrašil. »Prezgodaj prideš«, dejal je resno. »Nisem še vreden, da bi že zdej stopil v kraljestvo večnega veselja. Veliko sem grešil v svoji mladosti in za te grehe se še nisem dovolj spokoril.«

Ves žalosten in potrj je šel angelj zopet dalje. Naletel je na otročiče, ki so si trgali rožice. Stopil je med nje, pripovedoval jim, kako lepe cvetke cveto na nebeskih livadah; pripovedoval jim je o ljubem Bogu, o krasnih igračah itd. Z radostjo so ga poslušali otroci, ko pa je hotel angelj najmanjše dete vzeti s seboj, začelo se je jokati in klicati po mami,

lansko leto. Po raznih krajih je 50 udov več, v sekovski škofiji 4. — Nazadek se kaže po škofijah, oziroma krajih: Lavantinska 2115, ljubljanska 915, goriška 396, krška 360, tržaško-koperska 220, Afrika in Azija 51, somboteljska 40, poreška 30, zagrebska 23, bosniške 15, videmska 8, senjska 5, djakovska 3. — V družbene »zlate bukve«, v katere se po pravilih vpiše vsak novo vstopivši ud, se je zapisalo 7167 novih letnih udov, namreč od številke 234722 do številke 241889.

Družba razpošlje svojim udom letos 456348 knjig. Pač častno število za mali in še tako razkosani slovenski narod! Če pristajemo te knjige onim, katere je družba sv. Mohorja od svojega obstanka že podala svojim udom, najdemo, da je Slovincem vkup poklonila 9.300.040 iztisov knjig! V istini pa je to število še precej višje, ker so tu štete samo one knjige, ki so jih prejeli udje, natisnjeni in izkazani v naših koledarjih.

V Celovcu, dne 20 septembra 1903.

O d b o r.

Politični ogled.

Štajerski deželni zbor je začel včeraj 30. septem. zopet s svojim zasedanjem. Prve dni se bode obravnavalo o mnogobrojnih predlogih in posvetovalo v posameznih odsekih.

Naša ljuba zaveznica. Iz Gradca je prejel neki slovenski list od odličnega rodoljuba: »Te dni sem se razgovarjal z nekim politikom o razmerah v Avstro-Ogrski. Pogovarjala sva se o vsem onem, kar počenja Nemčija v naši državi: V Nemčiji nabirajo prispevke za najrazličnejša pangermanska podjetja, iz Nemčije prihaja znano gibanje »Los von Rom«, iz Nemčije so podpirani vsenemški poslanci. Nemški narod v Avstriji je že pripravljen, da bi rad videl našega vladarja v istem razmerju do pruskega cesarja, v kakoršnem so razni vladarji zaveznih dežel Nemčije. Naši Nemci bi z odprtimi rokami sprejeli prihod nemških polkov v našo državo. In to ve tudi Nemčija, tudi ona dela na to, da bi prišel dan, ko bo mogla odposlati svoje polke proti jugu naše države. Da pa pride ta dan, neti skrivno z največjo previdnostjo prepričani v Avstro-Ogrski. In ko pridejo ti prepričani do take meje, da jih ne bo mogla Avstro-Ogrska več sama zadušiti, tedaj se velikodušno oglasi Nemčija za pomoč, njeni polki zasedejo naše dežele in tu tudi ostanejo — mi pridemo pod Prusijo. Tudi sedanje razmere na Ogrskem so sad berolinskega podpihovanja in Nemčija bi rada videla, da bi prišlo na Ogrskem do skrajnosti, da bi jej tako bilo možno izvršiti svoj načrt.«

Položaj na Ogrskem. Ministrski predsednik znani Khuen Hedervary, kateremu je cesar zopet poveril sestavo novega ministr-

A sile ni smel rabiti in pustiti je moral otroke.

Dospel je do mesta, pa pošiljali so ga od hiše do hiše. In ko je nastal večer, vzletel je sam, truden in žalosten proti nebesom.

»Odpusti, Oče nebeški, da sem se vrnil, ne da bi kaj opravil. Veliko in veliko ljudi sem vprašal, bi li ne hoteli iti z menoj, a vsak je našel kak vzrok, da je ostal na zemlji.«

Sedaj je odgovoril Gospod: »Poslušaj! Ker nobeden noče zemlje prostovoljno zapustiti, tudi nadalje več ne povprašuj, ali so pripravljene ali ne. Vsakega dvajsetega, katerega boš srečal, vzemi in ga pripelji, bodi si star ali mlad, bogat ali reven, učen ali nevednež, zdrav ali bolnik. Jutri idi zopet na delo!« In angelj se je hvaležno priklonil pred Bogom. S prihodnjim dnem začel je izvrševati ukaz nebeškega Očeta in ga izvršuje do današnjega dne.

Vidiš, Julika, odtod pride, da ljudje umirajo v razni starosti.«

stva, je podal zopet ostavko. predno je mogel izvršiti svojo nalogo. K temu ga je privedlo postopanje poslancev v zasedanju dne 29. m. mes., v kateri se je imelo obravnavati o stvareh, kakor smo zadnjič poročali.

Gosposka zbornica. V ponedeljek, dne 28. m. m. je imela gosposka zbornica sejo, da reši zadevo glede odpusta tretjeletnikov ter poziva novincev v vojaško službo. Pritrčila je sklepu državnega zbora.

Bodočnost hrvatske opozicije. »Obzor« poroča, da je v Hrvatski 38 okrajev, v katerih bi mogli Hrvati zmagati s svojo močjo, 12 okrajev, v katerih bi lahko zmagali s pomočjo Srbov, srbskih okrajev je 15, okrajev, v katerih niti Hrvati, niti Srbi nimajo večine je 7, okrajev, kjer radi velikega števila uradništva prevladuje uradništvo, je 16. Iz tega sledi, da bi s krepko hrvatsko-srbsko organizacijo postale razmere v hrvatskem saboru lahko boljše. Za to pa je združeni hrvatski opoziciji treba še mnogo resnega dela.

Volitve na Srbskem. Pri volitvah v skupščino, ki so se vršile te dni, je bilo izvoljenih 72 zmernih, 61 samostojnih in dva divja radikalca, 14 liberalcev, 1 naprednjak in 1 socijalist. Devet kandidatov pride v ožjo volitev. Potemtakem so dosegli samostojni radikali nepričakovan uspeh, kajti mislilo se je poprej, da si pridobijo zmerni radikali vsaj 90 poslancev. Zaradi tega je postal položaj v Srbiji težaven, ker nima nobena stranka zadostne večine. Bržkone pa pride med zmernimi in samostojnimi radikali do kakega sporazumljenja in si sestavijo skupno ministristvo. Skupščina se je sklicala k zasedanju dne 28. sept. Dosedanje ministristvo je podalo ostavko, katero je kralj tudi sprejel.

Ali bo vojna? Vkljub najnovejšim resnim vestem in vkljub vsem pripravam je gotovo, da vojne med Turčijo in Bolgarijo ne bo. Bolgarija vojne ne bo napovedala, ker se boji, da bi je Rusija ne zasedla in Rumunija za hrbtom napadla. Turčija pa tega tudi ne bo storila, ker se boji okupacije Makedonije od strani Avstrije, ki po besedah sofijskega turškega komisarja Ali Feruh-beja čaka le ugodne prilike, da udre v Makedonijo. Poleg tega se boji Turčija, da bi Rusija lahko porabila priliko, da izkrca v Injadi ali Vaziliki svoj vojni kor, ki je v dveh ali v treh dneh že pred carigradskim zidovjem. Ne glede na ta ugibanja pa Turčija tudi ne uvideva potrebe vojne, ker bo tudi brez vojne zadušila vstane in umirila deželo, namreč s neprestanim zatiranjem bolgarskega prebivalstva. To je najradikalnejše sredstvo in najboljša taktika, s katero se bo Turčija enkrat za vselej iznebila nadležnega bolgarskega življa. Pri tej priliki bo omenjeno, da je bilo od tistega časa, ko se je vstane razglasil (2. avgusta) pa do danes, po poročilih notranje makedonske organizacije pomorjenih okoli 70.000 Bolgarov. Ako pa bo Evropa še nadalje pustila delati Turčiji, kar bo hotela, ne bo v kratkem času v Makedoniji nobenega Bolgara več...

Dopisi.

Sv. Rupert v Slov. gor. Občinska uprava, po Štajerčevem uzorcu vzgledna, je pač gotovo v naši župniji občina Gočova. Ko je dne 13. avgusta t. l. prihrumela grozna nevihta s točo, ter je vsem prizadetim župljanom naredila ogromno škodo, so vsi občinski uradi, katerih občine so bile po uimi prizadete, poročali na uplivna mesta ter vložili prošnjo za pomoč ter odpis davka. Le edini župan navedene občine s svojim za nemško uradovanje vnetim tajnikom Petričem se je izrazil proti zahtevancem, da ni vredno. Sedaj vaju vprašamo, slavna posilinemca, ali ni dovolj velika škoda, da so naši vinogradi na več let uničeni, njihve upostošene in travniki tako pomandrani, da se je polovico manj otave pridelalo. Proti vama govori dovolj glasno dejstvo, da je samo jednemu

posestniku čez 2000 strešne opeke na jednom poslopu polomilo.

Ne bi sedaj tega javno na dan spravljali, ker pregovor veli: »Po toči zvoniti je prepozno«, pa naj bodo dotične vrstice v svarilo tukajšnjim ter drugotnim volilcem, kateri se tako radi vsedejo na »Štajerčev« volilni recept. Tu v tej občini imamo sedaj dovolj jasn dokaz, kako vneto delujejo ti Štajerčevi pristaši za blagor občanov, kadar pridejo na krmilo. V drugem se pač ne odlikujejo kakor, da uradujejo v nemškem jeziku, večini prebivalcev neumevnem ter da osrečujejo davkoplačevalce z velikimi občinskimi dokladi. Ali ni res, Vi očka župan ter ti pragrmanski pisar pri slovenskem odvetniku? Naša občina ima 85 % občinskih doklad. In kake so občinske ceste! Nemara si bodo morali posestniki spraviti tovarno živino, ker z vozom ni mogoče na poija. To bodi v svarilo kmetom Slov. goric, kateri so začeli z neko slastjo stopati po protinarodni poti. Ali dragi sotrpini, to je gotovo naša k porazu vodeča pot, ker dokler ne bodo vsi naši občinski uradi v naših, slovensko-narodnih rokah, se nimamo nadejati boljše gospodarske niti narodne bodočnosti, ker Štajerčeva nemčurska kramarska stranka skrbi le za svoj blagor ne pa za naš. Torej krepko in vstrajno na delo! Ne trpimo še dalje, da bi bila naša milodoneča slovensčina po občinskih ter drugih uradih zapostavljena! Kajti sicer se lahko dogodi, da bodo nas še slovensko govoreče kmete začeli zaplenjavati po tukajšnjih nemčurskih trgih, kakor so pri zadnjem mladeniškem zborovanju zaplenili slovensko zastavo. Naša stara pesem pa naj bo in ostane: »Svoji k svojim!« Rodoljub.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Imenovanje. Okraj glavarjem v Konjicah je imenovan baron Müller-Hörnstein, dozda komisar pri okrajnem glavarstvu v Mariboru.

Mariborske novice. Deželni odbor je imenoval zdravnikom na tukajšnji bolnišnici J. Grubitsch, sina tukajšnjega trgovca. — V torek, dne 22. m. m. je pustil na Tappainerjevem trgu trgovec Lininger svoje kolo, katero pa si je neznan prijatelj koles izposodil za nedoločen čas. — V noči od 23. na 24. m. mes. je ukradel neznan tat iz kupeja II. razreda na tukajšnjem kolodvoru usnje, s katerim so prevlečeni sedeži. — Čenovojniški zaveznici, ki stanujejo v Mariboru, se morajo oglasiti med 15. in 18. oktobrom dopoldne pri tukajšnjem magistratu. — Občinske volitve v Mariboru se vršijo v novembru. 3. volilni razred (2038 volilcev) voli 19. nov., 2. volilni razred (497 volilcev) dne 24. nov. in 1. volilni razred (825 volilcev) voli 27. novembra. — V sredo, dne 23. m. m. je ukradel neznan tat trgovcu W. Abt kolo, katero je naslonil pred trgovino Prsteca v Tegetthoffovi ulici. — Mariborski občinski svet je sklenil v svoji seji, dne 28. m. m. da se sezida zopet mostič v Koroškem predmestju in sicer s stebri iz kamna. — V Mariboru so zaprli 37 letnega brezposelnega Tomaža Ber iz Dobrine pri Ptuj, ki je bil izgnan iz Maribora zaradi goljufij. V soboto, dne 26. t. m. se je vrnil nazaj v Maribor ter hotel tukaj prodajati navadne kovinske prstane za zlate. Toda policija ga je zasačila ter je bil Ber obsojen na dva tedna strogega zapora. — Zaradi javnega nasilstva je bil obsojen 21 letni zidarski pomočnik Anton Čenko iz Tepsove pri Mariboru na edno leto težke ječe. Čenko je bil že večkrat predkaznovan ter je pred kratkim prestal 8 mesečno ječo. — V petek, dne 25. m. mes. zvečer so se vžgale saje v dimniku pekarni N. Duma v Tegetthoffovi ulici. Ogenj so pogasili, predno je došla požarna bramba. Na podstrešju je že švigal ogenj skozi majhna vratca ter vnel neko le-

seno steno. Prišli dimnikar in eden redar sta pa z na podstrešju se nahajajočo vodo takoj pogasila ogenj. — V petek po noči je umrl kavarnar J. Pongrac, lastnik kavarne »Merkur« v Tegetthoffovi ulici. — Zadnjo nedeljo popoldne se je peljal restavrater na mariborskem južnem kolodvoru Schamesberger s svojim vozom na sprehod s svojo obitelji. Ker je od kolodvora prehitro vozil ter naglo krenil v Tegetthoffovo ulico, prevrgel se je voz. Schamesberger si je zlomil pri gležnju nogo, drugim osebam se ni nič pripetilo, razun nekaterih prask. Ponesrečenega so prepeljali v mestno bolnico. — Veletrgovino za manufakturnim blagom G. H. Ogrizek v Mariboru je prevzel od dozdajšnjega lastnika Alberta Ogrizek njegov brat Rihard Ogrizek, ki je protestant in velik nasprotnik Slovencev. — Truplo ponesrečenega redarja Felnerja se še dosedaj ni našlo. Felner je stopil v redarsko službo 15. sept. l. 1899. in ravno štiri leta pozneje 15. sept. 1903 je našel žalostno smrt v valovih Drave.

Pravda Ornig—Kalchberg. Včeraj dne 30. sept. je bila v Mariboru pod predsedništvom svetnika g. Morocutti-ja prizivna obravnava v znani zadevi Ornig—Kalchberg. Kalchberg je pisal dne 30. oktobra l. 1902 pismo na vodstvo nemško-nacionalne stranke v Gradcu, v katerem dolži župana Orniga različnih nepoštenosti. Ornig je tožil in Kalchberg je bil obsojen na 4 tedne zapore. Kalchberg je prijavil priziv in včeraj je bila obravnava. Ornig ni prišel, zastopa ga dr. Mravlagg, Kalchberg je bil v sodni dvorani z zastopnikom dr. Haasom navzoč. Sodniki so prvo sodbo potrdili in Kalchberg bo moral za 4 tedne v zapor. Kalchberg je pa bil, mimogrede povedano, prvi urednik »Štajerca«.

Kam se pride z nemščino? Pred kratkim je hotel vstopiti v neko trgovino v Mariboru mlad komi, ki se je izučil v Gradcu. Trgovec ga vpraša: »Ali znate slovenski?« »Ne«, mu odgovori trgovski pomočnik, ki je prosil za vstop v trgovino. Trgovec: »Obžalujem, ne morem vas sprejeti; brez slovensčine ne morem shajati, lažje brez nemščine. Z Bogom!« Trgovski pomočnik pa je naredil dolg obraz, kajti zvedel je, da se samo z nemščino ne pride po celem svetu.

O čudni rešitvi Zeliške, kateri je padel pri veliki povodnji dne 14. sept. s podirajočim mostom v Dravo, pripoveduje sam: Osodepolni večer je pomagal on pri mostiču redarjem, da jim je držal bakle. Proti osmi uri je prišel prvi del marnberskega mostu. Redar Ljubša je dal znamenje z baklo ljudem na lesenem mostu, in celi splav je splaval mirno med stebri mosta. Kmalu nato je prišel drugi, večji del. Ljubša je zaklical: »Most pride!« Nato je Zeliška dal znamenje z baklo ter zaklical Ljubši: »Beživa!« Toda ta mu je vzela baklo iz rok ter dal se enkrat znamenje rekoč: »Tvojega znamenja vendar niso zapazili!« V tem trenutku je trčil most ob steber, deske so odletele v zrak in midva sva padla v vodo. Takrat razun obeh redarjev in Zeliške ni bil nihče na mostu. Kaka dva metra od mostiča je prišel Zeliška zopet na površje ter pograbil desko od mosta, s katero je priplaval do neke cevi vodovoda, okoli katere je še bila lesena ograja. Te se je Zeliška zdaj oprijel ter se na njo vsedel. Do železniskega mostu sploh ni mogel besedice spregovoriti. Posebno nevaren mu je bil kos marnberskega mostu, kateri je vedno bil ob njegovo nogo, tako, da je bil vedno v nevarnosti, da ga sune raz njegov splav. Začel je vpiti: »Brodar! Pomoč!« Seveda ga ni nihče slišal niti mu mogel pomagati. Tako je priplaval do Königovega otoka pri Št. Petru, kjer se je nakrat les, na katerem je plaval, obrnil in on je bil zopet v vodi. Z velikim naporom je zopet dosegel svoj prejšnji splav ter splezal vnovič nanj. Kake pol ure pod Št. Petrom ga je nesel val k obrežju nekega otoka, kjer se mu je posrečilo, oprijeti se nekega drevesa ter splezati nanj. Ura v zvo-

niku Št. Petrske carkve je bila ravno enajst, ko je vsled sunka tudi to drevo zginilo v valovih. Ko je priplaval z drevesom vred, katerega se je krčevito držal, zopet na površje, posrečilo se mu je zagrabiti za drugo drevo, katero je bilo močnejše. Splezal je med njegovo vejevje ter popolnoma moker na dežju čakal jutra. Molil je in klical na pomoč. Drevo je stalo trdno, čeravno je razdivjana voda drvila s strašansko silo okoli njega. Okoli 6. ure zjutraj je prišel mimo viničarjev sin Stiper, ki je slišal njegovo klicanje ter poklical brodarja Gartnerja, kateri ga je rešil z veliko težavo s čolnom. Ko so ga prepeljali v viničarijo Stiperja, se je onesvestil vsled strašnega napora in strahu ter je še le komaj opoldne prišel k zavesti. — Zdaj si je Zeliška zopet opomogel ter stopil v delo.

Vojaški novinci so poklicani pod orožje za dne 12. t. m. Tretjeletniki pa so bili že včeraj, dne 30. septem. odpuščeni.

Proste službe. Pri okrajni sodnji v Slovenjgradu je razpisana služba sodniškega sluge. Prošnje se pošljejo na okrožno sodnijo v Celje do 31. oktobra. — Služba uradnega sluge se odda pri okrajni sodnji v Ptuj in je dotične prošnje poslati okrožni sodnji v Mariboru do 30. oktobra.

Ustanove za železničarje. Kakor vsako leto, razdelile se bodo tudi letos med siromašne uslužbenca avstr. železnic, ki so za službo nesposobni in ne vživajo nikake pokojnine, oziroma med njihove sirote in vdove, naslednje ustanove: 1. ustanova avstr. železn. podpornega fonda; 2. ustanova Mat. vit. pl. Schöaererjeva za avstr. železn. ulužbenca; 3. ustanova Moric baron pl. Königswarterjeva; 4. ustanova za avstr. železniške invalide; 5. Ferd. Linderjeva in S. Hahnova ustanova; 6. Friderik Avgust Birkova ustanova za vdove in sirote. Prošnje za prve štiri ustanove nasloviti je na njih oskrbništvu, in za zadnje tri na generalno ravnateljstvo južne železnice; oddati pa jih je načelnikom postaj, kjer se tudi nadaljna navodila lahko poizvedo.

»Štajerčev« pristaš. Kakor smo že poročali, udaril je dne 30. avg. v Hotinji vasi Franc Pečovnik brez povoda ženo gostilničarja Primec po glavi. Zato je bil obsojen od okrajne sodnije na 14 dni zapore in 30 K denarne globe.

Kapelske gorice obetajo dobro trgatve, dasiravno ne veliko vina, toda to utegne biti dobro, kolikor ga bode. Vinski kupci naj se sami prepričajo o kakovosti vina ter se naj ne zanašajo na prekupece, ker ti dostikrat nakupijo gorička vina, prodajajo pa za kapelska, na škodo našim vinogradnikom!

Zahvala. Krajni šolski svet in šolsko vodstvo na Ptujski gori izrekata vsem p. n. čast. dobrotnikom in darovalcem, zlasti gospe in gospodu Hušnagl, g. Pečetu, pošt. oficijalu v Mariboru, posojilnicama v Ptuj in Makolah, domači duhovščini in ptujskim rodoljubom najsrčnejšo zahvalo za veledušne darove za nakup šolske zastave. Bog plati!

Zlato poroko je na Frankolovem obhajal v nedeljo, dne 13. m. m. kočar in zidar Gašpar Škoflek p. d. Rok s svojo ženo Apolonijo. Dosegla sta lepo starost 76 let; od njiju poroke je dne 10. februvarja preteklo 53 let.

Promet med Mariborom in Franzensfeste je na železnici zopet odprt od 29. oktobra.

Posnemanja vredno. Dne 24. septem. je tukajšnje županstvo Bezina prejelo zraven dvojezičnih proračunov za občino in krajni ubožni zaklad tudi samo v nemškem neko obširno ukazilo in pa navodilo v dveh iztisih. Te je občina Bezina takoj poslala nazaj z naslednjim pismom: »Okrajnemu zastopu v Konjicah se spoštljivo vrnejo tiskovine in spisi št. 338—339 samo v nemškem pisane, ker se tukaj ne morejo rabiti, ker ni nobene Nemca v občini. Služevno še prosi, naj

se blagovoli slovenskih tiskovin priskrbeti in poslati, ker smo sami slovenski davkoplačevalci, ki plačujemo tudi okrajne doklade. Torej prisojajo tudi nam Slovincem pravice. — Županstvo Bezina, dne 25. kimovca 1903. A. Muc, župan.« — Mi volilci iz kmetskih občin smo vsakokrat volili slovenske gospode v okrajni zastop. Naj bi se vsaj taisti kolikor mogoče potegovali za pravice, katere nam gredo.

Nagle smrti je umrla dne 23. m. m. Terezija Toplak, žena posestnika v Dragoviču. Sprva se je sumilo, da je bila zastrupljena, toda zdravniška preiskava je dognala, da je umrla vsled vnetja črev.

Iz bolnišnice je ušel v Ptuj minoli petek 19letni Luka Cafuta iz Gruškovca. Prepeljali so ga v bolnišnico zaradi besnosti. Cafuta je bežal v mesto, kjer so ga prijeli ter odvedli nazaj.

Na postaji na Pragarskem hočejo ondotni železn. uradniki ustanoviti v čakalni sobi bralnico, nekako »kazino«. Obrnili se bodo s prošnjo na ravnateljstvo, da jim dovoli ustanovitev bralnice v čakalni sobi. Mi bi proti temu nič ne imeli, ako se ne bo v tej čakalnici gojila »heilovska« politika.

Posvečuj nedelje! To zapoved bi si naj posebno dobro zapomnil konjiški adjunkt dr. Georg Račič (vkljub svojemu slovenskemu imenu nemškega mišljenja), sicer se mu zgodi zopet nesreča kakor zadnjo nedeljo v Ločah, ko je pred pozno službo božjo namesto zajca zadel človeka. Radovedni smo, ali bo imel ta dogodek še kakšne posledice pred sodiščem!

Gibanje med prekmurškimi Slovenci. Prekmurski Slovenci in Hrvati so izdali krasen »Kalendar svete familije« za l. 1904. Tiskan je bil v Juri (Győr). Koledar ima mnogo lepih slik, veliko leposlovnega berila.

Umril je dne 24. m. mes. pri Sv. Barbari pri Mariboru nadučitelj v pok. Lorenc Rolla v 74. letu.

Pazimo na Radence! Nemškonarodni vodja ljutomerskega okrajnega glavarstva, mladi komisar Rajner, obrača v zadnjem času posebno pozornost na kopališče Radence. Po zadnjih volitvah v gornjeradganski okrajni zastop je bil mladi mož tudi tako nepreviden, da je naredil celo z največjim našim narodnim nasprotnikom v gornjeradganskem okraju, z gospodom »gospodarjem« Bračkom, izlet v kopališče. Za tem grmom tiči zajec! Če prav slutimo, pripravlja se v Radencih nekaj takega, kakor nemška šola. Zaupamo na kopališčne delavce, da ne bodo šli na limanice nemškutarjem! Sicer pa bodo tudi priznana radikalni rodoljubi v Radencih vedli zabraniti vsako enako nemškutarsko nakano!

Ogenj. V soboto, dne 25. m. mes. je zgorelo gospodarsko poslopje in hlev posestnika Podkrajak pri Sv. Križu pri Žalcu. Zgorelo je tudi 6 svinj ter vsa shranjena krma. — Dne 21. m. m. je začelo goreti v shrambi oblačil krojaškega mojstra Šterna na Ptujski gori, medtem ko lastnika ni bilo doma. Ogenj je vničil celo hišo. — V Vračah je zgorela kolarnica posestnika Fr. Rebušak. S pomočjo sosedov so komaj ubranili, da se ogenj ni razširil tudi na bližnjo hišo in gospodarsko poslopje. Zgorelo je mnogo krme, žita, dva voza in mnogo gospodarskega orodja.

Iz pošte. Z današnjim dnem začne nova c. kr. poštna nabiralnica na Žusmu poslovati, ki bode vsaki dan razun nedelj s c. kr. pošto v Loki pri Žusmu v zvezi. — Občina Gorica je prestavljena iz poštnega področja Rače v poštno področje Pragersko.

Častno občanstvo. Občina Sevnica je po zastopstvu v javni seji dne 19. julija t. l. soglasno imenovala veleč. g. Tom. Dernjača, šolskega ravnatelja in nadučitelja v p., posestnika srebrnega zaslužn. križa s krono, v hvaležno priznanje njegovega dolgoletnega vspešnega učiteljevanja na [sevnški ljudski

solli svojim častnim občanom, in ravno tako tudi svojega rojaka, visokorod. gosp. Martina Kragl, župnika pri Sv. Martinu na Polju, jo priliki svečanosti 50 letnice njegovega mašništva. G. Tomaž Dernjač je pri vročitvi častnega diploma podaril 50 K za ubožce sevniške občine.

V Velenju se bo vršil dne 11. oktobra politični shod, na katerem govorijo gg. J. Vošnjak, dr. Vl. Serbec in dr. Kukovec.

Znani vremenoslovec Rudolf Falb je dne 29. sept. umrl v Berlinu. Bil je rodom nemški Štajerec.

Iz norišnice v Feldbachu pri Gradcu je ušel 36 letni umobolni Tomaž Napotnik, posestnik iz Šmarja pri Jelšah.

Št. Pavel pri Preboldu. Pri nas je že umrlo troje otrok na griži. Med njimi je tudi 18 letna Marija Vedenik, ki je kot najstarejša hči pri hiši že pridno gospodinjala.

Nesreča na skednju. Jakob Pahala in njegova žena iz Velike Pirešice sta hotela pri Sv. Križu, občina Pletrovič, prenočevati pri posestniku Janezu Kodela. Šla sta prenočevati na skedenj, kjer je pa žena tako nevarno padla skozi neko odprtino, da si je zlomila vrat.

Rečica v Savin. dolini. Kakor vsako leto, imeli smo tudi letos mladeniči, ki gredo letos k vojakom, prav lepo izvanredno opravilo v podružni cerkvi M. Božje v Kokarjih. G. župnik so nam v pridigi lepo opisali vojaški stan in dobre, Bogu zveste vojake. Priporočali so nas Materi B. kokarski v varstvo tako lepo, prilično, da so bili vsi poslušalci ganjeni do solz. Tako lepa slovesnost bode ostala nam vojaškim novincem še v poznih letih nepozabljena. — Vojaški novinec.

Samomor. V restavraciji brežiške železniške postaje se je vstrelil dne 24. m. m. stotnik 78. pešpolka v Oseku Ivan Rizzi. Vzrok samomoru je umobolnost.

Društvena poročila.

Narodno vinsko trgatve v Maribornu priredi v nedeljo, dne 4. t. m. v Narodnem domu »Bralno in pev. društvo »Maribor«. Na vspeh je: 1. Prihod viničaric, viničarjev, župana, občin. odbora, bričev in čuvajev. 2. Petje in tamburanje, 3. Prosta zabava, konfeti, šaljiva pošta in druge različne zabave. Vsem obiskovalcem lanske trgatve na veselici je znano, kako veselo je bilo, ko smo »kradli« grozdje ter so nas briči lovili, da bi nas vtaknili v luknjo. Tudi letos bo izdalo županstvo oster ukaz radi kraje grozdja, toda mi bomo zvito kradli in ne bodo nas vzeli briči. Zato se vabijo vsi prijatelji grozdja, naj pridejo pogledat, kakšno grozdje so letos pridelali. Upamo, da bodo vsi Slovenci iz Maribora in okolice v nedeljo na trgatvi v Narodnem domu.

Dijaška kuhinja v Mariboru. Dne 22. septembra t. l. je imel odbor »Dijaške kuhinje« v Mariboru sejo z namenom, da razdeli hrano dijakom-prošnjikom za letošnje leto. Oglasilo se je nad 90 dijakov iz tukajšne gimnazije, iz učiteljskega in iz pripravniške. Skoraj vsem se je podelilo vsaj nekaj dni v tednu opoldanske hrane, nekaterim tudi za ves teden. Na dan pa jih bo oskrbljenih 47—50; a ker se prošnjiki še vedno oglašajo, se bode gotovo tudi to število zvišalo. Lani se je podelilo skupno 15 900 obedov, za katere se je potrošilo nad 4200 kron. Iz teh podatkov je razvidno, kako vneto in koristno »Dijaška kuhinja« deluje in kako potrebna je torej vsestranske podpore. Vsakdo bo pa tudi moral priznati, da je take podpore povsem vredna. Raditega jo najtopleje vsem narodnim krogom priporočamo. Podpirajte jo, kolikor je mogoče. Zbirajte za njo pri veselicah, godovih, prijateljskih sestankih in vsakoršnih narodnih slovesnostih. Če je mogoče, privedite njej na korist kakšno svečanost. Vsak prispevek je dobrodošel. Kar njej v prosep storite, je plemenito, lepo in vse hvalevredno narodno delo, s ka-

terim podpirate slovensko mladino in s tem koristite mnogo premili domovini!

Dijaški kuhinji v Ptujju so darovali za novo šolsko leto 1903/4 p. n. gg. dobrotniki: preč. gg. sinodalisti v Mariboru 25 K, č. g. Sinko — čisti dobiček veselice 10 kron. — Priserčna hvala! Prosimo lepo pomoči tudi zanaprej vsaj stare p. n. dobrotnike; doneski se bodo izkazali, kakor lani, tudi letos, vsak četrta leta. Ob enem se naznanja, da se vrši letošnji občni zbor dne 13. oktobra ob 3. uri popoldne v Narodnem domu, I. nadstropju. Ako bi občni zbor ob 3. uri nesklepčen bil, se vrši ob 4. uri istega dne drugi občni zbor, ki je sklepten z vsakim številom udov. Po občnem zboru se vrši takoj 1. odborova seja.

Murski Sokol. Dne 3. oktob. pripravi »Sokol« svojim bratom vojakom - novincem odhodnico v gostilni g. Seršena ob 8. uri zvečer v Ljutomeru. Dne 4. oktobra se vrši izvanredni občni zbor v telovadnici Franc Jožefove šole v Ljutomeru ob polu 3. uri popol. Ker so na vspeh jako važne točke, se prosijo vsi bratje, naj se vdeležijo tega izvanred. občnega zbora polnoštevilno. V društvu se je pričelo jako živahno življenje in obeta »Murski Sokol« postati eden najbolj močnih slovenskih sokolskih društev. Že čez 60 članov si je pustilo napraviti društveno opravilo in ustanovil se je vaditeljski zbor pod vodstvom svojega načelnika. Tamburaši so osnovali posebni tamburaški sokolski odsek v številu 20 članov pod spretnim vodstvom brata nadučit. Schneiderja. Za jesen in zimo se pripravljajo predavanja, poučevalni in pevski večeri. Pogorelcem v Bovcu je podaril »Sokol« 20 K. Ljubljanskemu »Sokolu« se je o priliki njegove 40 letnice brzojavno čestitalo. Na zdar!

Iz Gotovelj. Žal Vam je lahko, gospod urednik in Vam, cenj. bralci, da niste bližje, da bi se bili vdeležili veselice, katero je priredilo v nedeljo, 27. m. m. društvo »Kmetovalec«. To Vam je bila prava ljudska veselica. Vreme je bilo krasno, kakor da se hoče tudi z nami radovati. Ljudstva pa se je nabralo od blizu in daleč toliko, da so bili obširni prostori dvakrat premajhni. Lepo je bilo videti kmete in gospode, meščane, tržane in vaščane v najlepši slogi se skupno radovati. Ves vspeh se je izvršil z največjo natančnostjo in res ne vemo, kaj bi naj poprej pohvalili; ali krasno petje, ali ljubko tamburanje, ali pa naj izrečemo zasluženo pohvalo diletantom, ki so nam tako živo vprizorili lepo šaloigro »Županova Micika«. Res, pevci, tamburaši in diletanti so izvršili mojstersko svojo nalogo in vse točke zaslužijo pohvalo. Bila pa je veselica tudi velike važnosti v narodnostnem in izobraževalnem pomenu, ker v enakih veselicah se trepeče ljudstvo na deželi takorekoč oddahne od trudapolnega dela, se oddahne od vsakdanjih skrbi in opozarja na delo za narod, bistri se mu um in blaži srce ter se okrepuje za nadaljnje naporno delovanje. »Društvo »Kmetovalec« pa je s prireditvijo te veselice pokazalo zopet svojo krepko življensko moč. Kadar nas bode pa zopet društvo poklicalo k pouku ali zabavi, pa Vam kličemo zopet na veselo svidenje!

Kapela pri Radencih. Pri Kapeli imamo redke veselice, včasih celo na tihem sami za se! Ena najlepših veselice je bila dne 6. sept. t. l. Dolgo časa so ljudje povpraševali, kdaj in kje priredi bralno društvo kako zabavo — in njih pričakovanje se je popolnoma uresničilo, bila je v resnici lepa zabava, taka, da je razveselila vsako pošteno slovensko srce! In sami tudi nismo bili: počastili so nas dragi gostje od Sv. Jurija, pevski zbor in požarniki, od Sv. Križa so se pripeljali celo vozovi preprostih kmetov in vrlih dijakov, tudi Ljutomer je bil častno zastopan, celo nekaj nemške gospode iz Radenc je bilo navzoče. Veselica se je vršila na vrtu pri Zidu ter je bila prav kratkočasna. Lepa igra »Sv. Elizabeta« še je gotovo marsikomu v dragem spominu! Igrali so prav lepo, premišljeno in marsikoga je igra ganila do solz!

Najlepše sta igrali in govorili deklici Matekovič, ki je igrala ulogo sv. Elizabete in pa učenka Bibjanko (Mara). Vsem igralkam se je videlo, da so se prav pridno učile ter si po močeh prizadevale, da izvrše svojo nalogo častno. Igra je res zahtevala obilo truda in skrbi; vsa čast torej vrlému učiteljstvu, posebej pa gdč. Petovarjevi, ki je oskrbela igro, naučila igralko, preskrbela obleko in celo oder! Tako učiteljstvo, ki poleg šolskega pouka vzgaja tudi odraslo mladino, tako učiteljstvo nam vzgaja narod! Druga igra je pač sedajnemu času zelo primerna: »Svoji k svojim!« Naj bi se po njezem zlatem nauku ravnali naši kmetje! Poleg poučno-zabavnih iger so nastopali tudi naši pevci, ki so nam peli, da jih je bilo veselje poslušati. Kot govornik je nastopil gospod Bosina ter govoril o velikem pomenu bralnih društev, narodnih veselice ter mladeniških društev, vse ga je poslušalo z velikim zanimanjem. Zvečer je bila prosta zabava pri Vogrinčiču. Tam so se oglašale pesmi v pozno noč. Kakor se sliši, bodo igro ponavljali meseca oktobra — ob bratvi. Da se vidimo ob bratvenski veselici v prav velikem številu tudi s tistimi, kateri zadnjič radi drugih poslov (Št. Peterčani so imeli isti dan veselico v Ivanjih) niso bili navzoči. Ne bode jim žal! Posebej še vabimo na veselico našo mladino. Mladini se treba še vedno učiti, in mnogo vspeh budnega in lepega se lahko nauči pri poučno-zabavni igri. Torej na svidenje!

Veselica bralnega društva v Konjicah. Naše bralno društvo je sicer še mlado, pa veselo in izborno napreduje. Dokaz temu je veselica, katero je priredilo zadnje nedeljo v »Narodnem domu«. Bili smo res iznenadeni. Petje nas je naravnost očaralo. Pesmi: »Naše gore«, »Pastir«, »Zaostali ptiči« zahtevajo močne in dobro izveštane pevske moči. Kdor je v nedeljo slišal peti društveni mešani in moški zbor, se je prepričal, s kakšno izbornostjo se je rešila ta težavna naloga. Vsa čast in slava g. pevovodji Pihlerju, kakor obema zboroma. Pevci in pevke, le po tem potu naprej. Slavnostnega govornika, č. g. Kokeljna iz Nove cerkve je mnogo-brojno zbrano ljudstvo z velikim zanimanjem poslušalo. V svojem govoru je društvu nadržal pot, po katerem zamore rešiti svojo velevažno nalogo. Omeniti je tudi onega vrlega mladeniča, kateremu se mora v prvi vrsti zahvaliti, da se je tako potrebno društvo pričelo, kateri pa mora žalibog zapustiti Konjice zaradi vojaščine in ta je gosp. Vinko Zorčič. — Tudi za smeh je skrbel oni prizor, ko je zdravnik ozdravljaj pijanega bolnika in funograf, ki je nalašč iz Amerike prišel za to veselico. Kar zavzeti smo bili, ko se je ob koncu razgrnil zastor na odru in smo zrli pred seboj okusno in kaj spretno sestavljeno živo podobo, katera nam je kazala, kako zbira mogočna Ilirija krog sebe vse jugoslovanske narode. Diven, nepozaben prizor! Navdušeni fantje in vrla dekleta so ob tej priliki pokazali, da jim bije srce za narodno stvar! Slava vam! Po veselici nam je novi krčmar »Narodnega doma« dobro postregel in ga priporočamo vsakemu, ki se mudi v Konjicah po svojih opravkih.

Iz drugih krajev.

Ruski mužik. Pred dnevi je dospel v Filadelfijo parobrod »Friesland«, ki je imel na krovu med potniki nekega Rusa z imenom Peter Holsov, ki je sicer majhne postave, a je vendar pretrgal na ladiji pet palcev debelo verigo in z zobmi zlomil tri prste debelo mizo iz mramorja. Ko so prišli v Filadelfijo, razširili so njegovi spremljevalci to njegovo moč po vsem mestu. Ravnatelj nekega gledališča je tudi to izvedel in šel je, da bi našel ruskega junaka. Ko je pa zagledal malega »mužička«, mislil je, da so ga speljali na led; a »mužik« je, da bi pokazal ravnatelju svojo moč, prijel ravnatelja — velikana — za vrat in plesal z njim, kakor s kako igračo. Kar hitro mu je obljubil 200 tolarjev na teden, a »mužik« ni hotel nič sprejeti,

ker z obdelovanjem zemlje, tako je rekel, je tudi mogoče živeti.

Čuden ponočen obisk v samostanu v Gorici. V nedeljo, dne 20. sept. po noči okolo 11. ure je začelo v kapucinskem samostanu v Gorici tako močno zvoniti, da je spravilo to zvonjenje vso samostansko življenje po koncu. Ko so se podali k samostanskemu zvonu, našli so pri njem nekega 45 let starega Ivana Gorkiča iz Vrtojbe, reveža, kateremu se je omračil duh. Splezal je namreč čez zid kapucinskega vrta in prišel tako do samostanskega zvona. Poklicali so redarja, ki je nesrečneža odvedel v norišnico.

Mož s 40 nevestami. Na Dunaju so obsodili 50 letnega sobnega slikarja Jožefa Maleka na 6 mesecev ječe, ker je obljubil 40 ženskam, da jih bo poročil ter jih je ogoljufal za denar.

Strašen bratomor. Pred nekoliko dnevi je hkratu izginil v Cholerzyau blizu Lvova kmet Josip Wodnicki. Nastal je kmalu sum, da je moral najbrže Wodnickega kdo ubiti. Sum je letel na njegovega 18 letnega brata Ivana, katerega so tudi v resnici aretirali. In v resnici je Ivan priznal, da je mahnil s sekuro po bratovem vratu tako, da se je brat na pol mrtev zgrudil na tla. Nato pa je izkopal jamo in vrgel na pol mrtvega brata vanjo ter jo zasul. Ko je začel iz jame stokanje svoje žrtve, začel je po vrhu jame skakati in plesati. Ta zver v človeški podobi prav nič ne obžaluje svojega dejanja, marveč vedno vriska in prepeva v ječi.

Moža so ji pojedli. Nedavno je prišel v Stubici v Fellnerjevo lekarno neki kmet iz okolice Oroslavja, a ženo je pustil na trgu pred lekarno čakati. Kmet se je moral nekaj dalje časa muditi v lekarni, ker mu lekarnar ni mogel takoj dati drobiža. Medtem je šla žena v župno cerkev. Ko je mož opravil svoj posel ter ni našel žene pred lekarno, mislil si je, da je že odšla naprej domov ter je tudi sam korakal proti domu. Medtem je prišla žena iz cerkve in ker ni našla moža pred lekarno, šla je v lekarno po njega. Tu ji je lekarnar povedal, da je mož že odšel. Žena pa je začela preplašena kričati: »Moža ste mi pojedli! Dajte mi moža nazaj!« Lekarnar si je prizadeval ženo pomiriti, toda zaman. Nепrestano je kričala, da so ji moža pojedli. Šla je na trg, vrgla se na tla ter neusmiljeno vpila: »Moža so mi pojedli!« Ker so se začeli zbirati ljudje okoli lekarne, telefoniral je lekarnar, naj pride občinski ali kotarski uradnik. Toda prišel je le občinski prisežnik in kakor bi ne verjel lekarnarju, začel je kmeta iskati po lekarni. Končno pa je le verjel ter odstranil obupano ženo, ki je ves čas do doma jokala, toda doma je bila vsa srečna v objemu svojega pojedenega moža. Ta dogodek se razlaga tako, da v ondotnih krajih kmetje res verujejo, da v lekarnah kuhajo ljudi. Celo napol izobraženi ljudje pripovedujejo, da potrebujejo lekarnarji posebno rumenolase ljudi. Osesijo jih za noge, in pena, ki jim pri tem stopi iz ust, je najhujši strup, ki ga lekarnarji rabijo. Tu bi bila pač dolžnost duhovnikov in učiteljev ljudem iztrebiti tako praznoverstvo.

3 m 65 cm dolga brada. Umrl je v Belgiji neki Dumont, ki je imel najdaljšo brado na svetu; dolga je bila namreč 3 m in 65 cm.

Peš 38 616 kilometrov. Iz Lizabone se piše: Na Portugalsko je prišel dr. Basilio Georgescu iz Rumunije, ki ima prehoditi po naročilu bukareškega športnega kluba v dveh letih in devetih mesecih po 38 616 kilomet. peš in brez vsakega denarja. Če svojo nalogo dobro izvrši, dobi kot plačilo razpisano nagrado 200.000 frankov. Dr. Georgescu potuje že 22 mesecev in je prehodil Rumunijo, Rusijo, Sibirijo, Turčijo, Grško, Armenijo, Albanijo, Makedonijo, Črnogoro, Bolgarijo, Srbijo, Avstrijo, Nemčijo, Belgijo, Nizozemsko, Dansko, Švedsko, Norveško, Angleško, Irsko, Francijo in Španijo; prav kot mu je naročil športni klub. V vsem je prehodil dosedaj 32.314 km;

prehoditi ima še 4302 km., da dobi stavo. Dr. Georgescu se je tako privadil potovanja, da na dan prehodi od 60 do 80 kilometrov, in sicer blizu 7 km v eni uri. V dokaz svojih tur redno pošilja bukareškemu klubu ponošene čevlje. Portugalski listi mnogo pišejo o dr. Georgescu in z veseljem pozdravljajo njegov prihod. Vse kaže, da mu na Portugalskem ne bo treba prav nič stradati, dasi potuje brez vseh sredstev.

Oče devetdesetih hčera. V Cliftonu državi arizonski je umrl pred dnevi gostilničar Friderik Adolff, star 88 let, ki je bil devetdesetim hčeram — adoptivni oče. Adolff je imel v St. Louisu veliko gostilno z vrtom, v kateri je bilo veliko ženskega dela. Pa je vele magistrat v St. Louisu, da ne sme nobeden gostilničar imeti sobarice. A Adolff si je znal pomagati: šel je v sirotišnice, izbral si odrasle mladenke in jih adoptiral. Za nekaj let je adoptiral devetdeset »hčera«. Sobarice so kakor hčere smele svojemu očetu pomagati v gostilni.

Velikanski ljudje bodo še hodili po svetu, pravi dr. Hatai, profesor na univerzi v Čkagi. Ta profesor pravi, da je substanca takozvani lecithin tako redilna, da lahko napravi iz navadnega človeka velikana in da živali silno poveča. Imel je poskušnjo z mišmi, ki so se povečale za 60 odstotkov. Ako le ni ta vest popolnoma ameriška!

Kako se pride na lahek način do kožuha. L. 1885. umrl slikar Hans Canon, ki je rad burke uganjal, je slikal nekoč nekega ruskega kneza v jako dragocenem kožuhu. Knez je pustil kožuh pri slikarju, ker ga je ta rabil pri spopolnjevanju slike. Umetniku se je dragoceno oblačilo zelo dopadlo, rad bi se ga polastil, a kako? Ko je bila slika že gotova, slikar ni dal kožuha nazaj — to je bil prvi poskus. Knez ga je pa kmalu pismeno pozval, naj pošlje kožuh. Za ta opomin se umetnik prav nič ni zmenil, ampak še vedno upal, da kožuh na ta ali oni način ostane njemu. Lahko si mislimo, kako se je začudil, ko je nekega dne ugledal kneza, ki je korakal naravnost proti njegovemu ateljeju. Tu ni bilo dosti časa za premišljevanje. Kakor bi trenil, se je oblekel umetnik v kožuh in se glasno stokajoč vsedel v fotelj. Knez je takoj na to vstopil in z začudenjem vprašal, kaj da dela in kaj da mu je. Težko sopeč mu je umetnik odgovoril: »O jej, mraz me trese in slabega se čutim — pred dvema dnevo ma mi je umrl brat za osepnicami in sedaj se grozno bojim, da bi jih tudi jaz ne dobil. A visokost bi radi kožuh nazaj. Oprostite, da sem bil tako drzen, da sem ga oblekel za pol urice — a tresel me je tako mraz, da si nisem vedel drugače pomagati. Ko je knez slišal od osepnic, zavpil je ves prestrašen: »O ne maram kožuha, le obdržite ga za spomin! Srečno!« in jo je odkuril, kakor bi ga veter odnesel.

Štiri kraljice na Balkanu. Atenski list »Akropolis« je prinesel sledeče domisljivo prorokovanje: »Kakor je znano, ima ruski car štiri hčerke, velike (sedaj še pač prav male!) kneginje: Olgo, Tatjano, Marijo in Natašo. Njim je prisojeno, da bodo vladale čez celi Balkan. Najstarejša carjeva hči, Olga, rojena leta 1895, se uda srbskemu prestolonasledniku princu Juriju, ki je sedaj 16 let star. Tatjana, rojena 1897 vzame princa Jurija, najstarejšega sina grškega prestolonaslednika, ki je sedaj 13 let star. Mariji, ki je rojena 1899, je sojeno, da se poroči s princem Karolom, najstarejšim sinom rumunskega prestolonaslednika Ferdinanda. Princ Karol je star 10 let. Veliko kneginjo Natašo, rojeno leta 1901, pa dobi bolgarski prestolonaslednik princ Boris, ki je sedaj star 9 let. Boris postane bolgarski kralj in tako bodo vse ruske velike kneginje balkanske kraljice, ako bo le res.

Strašna smrt vsled pasje stekline. V francoski vasi Lovens je stekel pes vgrizel nekega delavca. Poslali so ga v neki Pasteurjev zavod, kjer so ga zdravili nekoliko časa. Ko so mislili, da je mož ozdravel, poslali so

ga domov. Ali tu ga napadejo strašne bolečine tako, da je vsled njih popolnoma zblaznel. Te dni se je zaprl v sobo, vzel je nož in si je hotel z njim prerezati žile; potem pa si je prerezal z istim nožem trebuh ter si je zadano rano raztegnil z rokama. Končno pa je odprl okno in skočil skozi njo ter si tako končal življenje.

Pes ustrelil lovca. V stolnem Belemgradu je šel bogati posestnik Schrauer s svojima svakoma na lov. Komaj so se lovci razstavili, zaslišal se je od tam, kjer je stal Schrauer, pok in krik. Tovariša sta našla Schrauerja v krvi. Medtem ko si je namreč Schrauer nazigal smotko, skakal je pes nestrpno okoli njega. Nakrat je skočil tako visoko, da mu je sprožil puško na rami. Strel je zdrobil lovca pleča ter je kmalu izdihnil.

Gospodarske drobtinice.

Hranilnica in posojilnica pri Sv. Kunigundi na Pohorju je imela do 1. oktobra t. l. prejemkov 57554 66 K; izdatkov 57067 43 K; denarnega prometa 114.622-09 K; prejetih hranilnih vlog 32 392 66 K; izplačanih hranilnih vlog 19 995 83 K; danih posojil 20 282 87 K; vrnjenih posojil 7069 25 K. — Matevž Potnik, tajnik posojilnice.

Nekatere sedaj najnavadnejše bolezni in napake vina.

Piše **Ivan Bele**, potovalni učitelj.

(Konec.)

Sicer pa ne pride smrad v vino edino le požveplu, ki je na grozdju, temveč lahko še drugače. Pameten kletar ima navado, da prazno posodo žvepla zato, da si to zdravo ohrani. Posebno če rabi za to debele žveplene ploščice, velik del žvepla ali na tla kaplja ali shlapi in se vsede po stenah kot fini žvepleni prah. Če v takem sodu mošt vre, zna istotako duh od žvepla dobiti kakor od žveplanega grozdja. Pametnemu kletarju se pa to ne bode lahko zgodilo.

Če drože v vinu pričnejo gnjiti, dobi vino tudi ta neprijeten duh poleg drugih neprijetnih okusov. Kaj takega se pa bode pametnemu kletarju še manj zgodilo.

Tako vino, ki ima neprijeten duh po žveplenem vodencu sicer ni za neposredno porabo, kajti žvepleni vodeneč je tudi človeku škodljiv. Neveščake pa preveč plaši in zelo oškoduje kupčijo posebno z mladim vinom.

Tudi v tem slučaju je bolje, se te napake vina po možnosti izogibati nego pozneje lečiti. Ni torej umestno zlasti mošt od močno in pozno žveplanega grozdja predolgo na drožah puščati. Posoda, ki je bila po večkrat žveplana, naj se še tudi iz drugih ozirov dobro opere prej ko pride zopet mošt v njo.

Če pa je že duh po žveplu v vinu, pa to tudi ni tako veliko zlo. Vino ne zgubi nič na vrednosti, le da mora pozneje do vžitka priti. Kakor so natančna izsledovanja pokazala, žveplo v moštu celo zelo ugodno vpliva na vrvež in sicer fiziološko, ker hrani deloma kvas in pa mehanično, ker kvasnice po moštu prenaša. V nekakem oziru je celo koristno, akoravno ne priljubljeno. Od žvepla smradljivo vino zgubi duh že po večkratnem prostem pretakanju in sicer najbolj tako, da se močno z zrakom zmeša, močno razbije, n. pr. s pomočjo cedila. Še prej se zgubi ta smrad, če se potoči vino v močno žveplano posodo. Žveplena sokislina pretvori se v zvezi z žveplnim vodencem v vodo in žveplo postane prosto (H 2 S) 2 + S O 2 = (H 2 O) 2 + 3 S. Prosto žveplo se vsede kot fini prah na strani in dno soda. Če pa vino dotlej še ni popolnoma povrelo, tedaj pa nastane pri prihodnjem vrvežu iz tega izločenega žvepla zopet žvepleni vodeneč, torej se zlo zopet ponavlja. Vino, s katerim se tako ravna, mora torej do dobra povreti ali pa se, če je po zimi mirno, pred pomladanskim vrvežem čisto pretočiti, da pride iz žvepla dol.

Žvepleni vodeneč se veže dobro z bakrom. Če se pri pretakanju rabijo bakrene posode n. pr. bakreni livaki ali škafi in se

s teh bakreni sulfid, ki se na njih vsede, večkrat obriše, se spravi smrad tudi popolnoma iz vina. Seveda taka bakrena posoda ne sme biti pocinjena. Nekateri postavljajo med pretakanjem bakrene plošče v livak, katere po večkrat obrišejo. S tem se istotako namen doseže.

Tu smo torej opisali nekoliko bolezni in napake vina, ki po naših krajih zlasti v zadnjih letih največ preglavice delajo in plašijo vinogradnika, kupeca in pivca. Ta opis naj bi torej svoj namen dosegel in pojasnil kjer in kolikor treba. Prazen strah bode potem tako zginitil, kakor zagine, če najde človek po noči miško kot vzrok škrtanja, ne pa vmišljeno pošast. Ker je vsem tem prilikam tako lahko v okom priti, je upati, da sploh ne bode vzroka, čez nje tožiti.

Prošnja.

Grozovita povodenj, ki je dne 13. septembra t. l. razsajala po tužnem Korotanu, je napravila ogromne škode. Boda je velikanska in najhitrejša pomoč nujno potrebna. Najbolj prizadet od te katastrofe je slovenski kmet! Posebno trpela je kanalska dolina, popolnoma zasute in uničene so Ukve. Od 112 števil jih je ostalo le 15. Devetdeset hiš je zasutih s šuto do streh, prej enonadstropne hiše se vidijo sedaj pritične, nekaj od teh je še raztrganih, popolnoma zginito pa je sedem hiš z gospodarskimi poslopji vred. Ze itak večinoma revni kmetje so postali berači v eni uri, tako hitro namreč se je vse to zgodilo. Zasuto je tudi vse polje, ker je dolinica ozka, v gozdu pa leži polovica drevja po tleh. Najvažnejša živila za to prebivalstvo, kakor koruza, krompir, ajda, ležijo 1 do 3 metre pod šuto. Še koče na planini so razdejane. Dva dni je bilo prebivalstvo po vodi zaprto od obeh strani doline, da

niti živeža niso dobili. Vse, kar je bilo v hišah, je zasuto, prebivalci so komaj imeli čas rešiti svoje lastno življenje. Ena oseba je utonila. Ta kratek popis pove vse. Nad sto družin je brez strehe in živeža, in koliko je škode samo v tej vasi, si izračuna lahko vsakdo sam.

Človeška, krščanska in posebno narodna dolžnost je nam Slovencem, da pridemo na pomoč v največji bedi se nahajajočim sobratom. Prosi se prav uljudno, naj da vsakdo po svojih močeh — ako je še tako malo — in sicer v denarju ali z živežem. Slovensko omizje v Beljaku je ustanovilo poseben odbor, kateri nabira milodare in jih potem razdeli po natančni poizvedbi pravično. Omizje je zložilo 100 K. Darila sprejema uredništvo našega lista in g. Ivan Hochmüller, uradnik v Beljaku. Hans Gasser Platz 2. Vsi prispevki, poslani nam v Beljak, se razglasijo v koroškem listu „Mir“-u. Opetovano prosimo hitre, hitre pomoči!

BELJAK, dne 25. sept. 1903.

Za odbor: **Ivan Hochmüller.**

Našim naročnikom! Z današnjo številko začnemo zadnje četrletje t. l. Pregledovaje naše knjige pa smo našli, da je še dosti naših cenjenih naročnikov, ki niso poravnali naročnine za tekoče leto, in nekateri celo še za prejšnja leta. Prosimo torej dotičnike, da se nas vendar že enkrat spomnijo, ter nam k m a l u zaostalo naročnino določijo, sicer smo primorani jim nadaljno pošiljanje lista ustaviti!

Prispevki zgodovinskemu društvu. Zgodovinsko društvo za slovensko Štajersko je dozdaj na članarini in podpornini prejelo od p. n. gg.: Mat. Slekovca pri Sv. Marku niže Ptuja 110 K, Mil. Schmida v Solčavi 70 K, Jak. Bohinca in J. Majcena v Mariboru

po 10 K, Ant. Vraza pri Sv. Antonu v Slov. goricah 10 K, dra. Jos. Somreka v Šmarju pri Jelšah 5-40 K dra. R. Pipuša, dra. Fr. Rosine, dra. J. Glančnika, dra. I. Glaserja, dra. Fr. Firbasa, dra. Fr. Vouška, dra. Silv. Hrašovca, dra. V. Kaca, Fr. Simoniča, J. Voha, Ant. Jerovška, Fr. Bohaka, Mat. Štrakla, dra. Fr. Kovačiča, dra. I. Mlakarja, M. Mateka, R. Janežiča, dra. Fr. Feuša, dra. Ant. Medveda, Jak. Kavčiča, Jan. Vrežeta, Ant. Korošca, Avg. Stegenška, R. Marzidovška, Ant. Kolariča, J. Spindlerja, S. Gaberca, L. Herga, Jož. Zidanška, H. Schreinerja, vsi v Mariboru po 5 K; Jož. Čedeta v Studenicah 5 K, Ant. Kaspreta, M. Ljubše, dra. K. Štreklja, Fr. Hauptmana, Fr. Robiča, dra. K. Glaserja, dra. M. Murka, vsi v Gradcu po 5 K; Fr. Gomilška pri Sv. Barbari 5 K, Dav. Žunkoviča v Kromeriju 5 K, Mil. Šketa in Ant. Stergarja v Laškem po 5 K, dra. Fr. Kosa v Gorici 5 K, M. Jurkoviča in A. Kocbeka pri Sv. Petru pri Mariboru po 5 K, Leop. Vozliča v Riegersburgu 5 K, Fr. Zmazeka pri Sv. Benediktu v Sl. gor. 5 K, Fr. Štuhec pri Sv. Tomažu pri Ormožu 5 K, Al. Arzenška v Vitanju 5 K, dra. J. Hrašovca, Fr. Ogradija, dra. Jož. Hohnjeca, Jož. Kardinarja, I. Tomaziča, Jak. Kosija, I. Goriška, Ant. Cestnika, vsi v Celju po 5 K, dra. Ant. Suhača pri Sv. Ani na Krembergu 5 K, J. Frangeža pri Sv. Marjeti ob Pesnici 5 K, dra. Fr. Glančnika in Bernarda Jentla v Mariboru po 2 K, I. Krajinca v Št. Ilju v Sl. gor. 2 K, V. Janžekoviča pri Sv. Miklavžu pri Ormožu 2 K, Greg. Presečnika v Frankolovem 2 K, Jož. Erkerja v Vitanju 2 K, Fr. Grandošeka pri Sp. Kungoti 51 starih novcev in staro knjigo, dra. R. Pipuša v Mariboru izvirno slovensko dolžno pismo iz leta 1630. — Daljne prispevke sprejema blagajnik dr. Rad. Pipuš v Mariboru, rokopise za tisk in druga poročila tajnik dr. Fr. Kovačič, profesor bogoslovja v Mariboru, predmete zgodovinskega pomena za muzej pa arhivar Avgust Stegenšek, prefekt v Mariboru.

Loterijske številke.

Gradec 26. septembra: 41, 50, 66, 1, 25.
Dunaj 26. septembra: 51, 10, 78, 83, 51.

Vsaka beseda
stane 2 v.

MALA OZNANILA

Vsaka beseda
stane 2 v.

Najmanjša
objava 45 v.

Večkr. objava
po dogovoru.

Vsaka beseda stane 2 vin.

Ti inserati se samo proti predplačilu sprejemajo; pri vprašanih na upravištvo se mora znanaka za odgovor pridejati.

Proda se.

Sadno drevje. Več tisoč visokostebelnih jablan in hrušek ima podpisani na jesen za prodati, kakor: zim. parmena, letn. kalvil, kanadska rajna, renski bobovec, oberdikova r., vel. kaslerska r., št. mašancelj, ananas r. Hruške: Vajlerjeva mošt, normenka, mošt, sršenka. Dalje se dobi pritlikovo drevje mnogo vrst jablan in hrušek. Pohvalna in priporočilna pisma, katera imam na razpolago, so znak dobre in cene postrežbe. — Tom. Grah, Ponikva ob juž. žel. 488 4-3

Dobrodoča gostilna se da takoj v najem. Sposobna je tudi za mesarijo. Valentin Šobernik, Spod. Duplek, pošta Vurberk. 494 4-2

Malo posestvo z gospodarskim poslopjem, zraven je njiva, lep sadonosnik in studenec, se proda. Posestvo je na zelo prijaznem kraju, 20 minut od cerkve. Kje, pove Franc Pihlerič v Sični št. 20, pošta Sv. Ana na Krembergu. 496 5 2

Malo posestvo se po ceni proda ali da v najem. Naslov pri upravn. 407 2 1

Hiša s tremi sobami in trgovino z mešanim blagom se proda za 3300 gld. v Poberžah pri Mariboru št. 37. 506 3-1

Ivan Jonik,

slikar in podobar v Šoštanju

se priporoča čast. duhovščini in slavnemu p. n. občinstvu za vsako v njegovo stroko spadajoče novo delo kakor tudi prenovljenje cerkvenih reči. — Prezame tudi vsake vrste črkoslikanja. 486 3-2

Štefan Kaufman

trgovec z železnino
v Radgoni

priporoča lepo pozlačene križe
in kotle po najnižji ceni. 305 5 1
Točna in solidna postrežba.

Proste službe.

Trgovski pomočnik, solidnega obnašanja, z dobrimi spričevali želi v službo vstopiti v kmetijsko društvo kot poslovodja ali prvi pomočnik. 479 3-2

Močnega učenca sprejme takoj trgovina z mešanim blagom C. P. Rayer v Arclibu pri Vojniku. 480 3-2

Krojaški pomočnik, dobro izurjen in zanesljiv, se sprejme. Franc Šedivi, Flössergasse 7 v Mariboru. 485 3-2

Kuharica, dekla in hlapec, večji kmetijstva, se sprejmejo v župnišče. Kje, pove uredništvo lista. 474 3-2

Viničarja s tremi delavskimi močmi sprejme za 2 in pol orala velik vinograd. Vpraša se: Janez Javšnik, v Mariboru glavni trg. št. 4. 495 2-2

Priden viničar s koliko mogoče mnogimi delavskimi močmi se sprejme pod ugodnimi pogoji pri Antonu Jurca v Ptuj. 498 2-2

Učenca iz poštene hiše, z dobrim šolskim spričevalom, sprejme v svojo trgovino Janez Pecko v Ponikvi. 505 2-1

Anton Paoluzzi,

posest. v Cittanovo, Istrija,

prodaja lastnega izdelka

grozdje

belega več vrst in črnega samo refosko po 10 gld. 100 kg. franko postaja Trst. Grozdje se pošlje do Trsta v pletenicah. Odjemalci naj pošljejo odprte sode do mojega špediterja gosp. Pelagio Tujak v Trstu, Via stadion št. 27.

Vzorci se pošljejo zastoj.

491 3-2

Preselitev.

Cenj. p. n. občinstvu uljudno naznanjam, da sem se preselil z mojo obrtjo iz Tegetthofove ulice v **Fabriksgasse št. 13** ter da kupujem in prodajam rabljene vinske sode in kupujem suhe dōge vsake vrste. — Z odličnim spoštovanjem

504 3-1

Jožef Hvalec, sodar.

Naznanilo.

Iz deželne sadjarske šole v Gleisdorfu pri Gradcu se bodo oddajale v jeseni 1903 oziroma spomladi 1904 sledeče spodaj navedene vrste jakolk in hrušek in sicer 15.500 komadov. Oddajala se bodo samo na štajerske kmete za znižano ceno 1 komad 70 vin. (izključno zavitka in pošiljave.)

Na Gornje Štajersko se bodo oddajale od jabolk samo vrste 1, 2, 4, 11 in 12 od hrušek samo vrste 1, 2, 3 in 9.

Naročila se morajo doposlati deželnemu odboru štajerskemu do konca decembra 1903. Naročilu se mora priložiti potrdilo občinskega urada, da je naročnik kmetski posestnik v dotični občini. Če naročnik želi, da se mu drevesca že določijo jeseni t. l., mora to odločno naznaniti ter naročilo doposlati do konca oktobra 1903. — Došlim naročilom se bode po vrsti ugodilo dokler je kaj v zalogi.

Več kakor 120 komadov se ne bode oddalo na enega posestnika ter je vsak posestnik zavezan, vsaditi prejeta drevesca na svojem posestvu. Drevesca se oddajajo samo proti takojšnjemu plačilu.

Seznamek jabolčnih in hruševih drevesc, ki se bodo oddajala v sadni perijodi 1903/1904:

Jabolka	visoka	srednja	pritlikava
1. Karlamovski	182	176	60
2. Kardinal	180	216	—
3. Grabensteiner	275	226	87
4. Ribston pepin	—	106	—
5. Belle Fleur rumeni	459	375	114
6. Kanada reneta	1588	628	5
7. Baumanova reneta	68	—	—
8. Prestolonasled. Rudolf jabolko	744	665	25
9. Londonski pepin	230	310	68
10. Ananas reneta	400	360	173
11. Bobovec veliki	1200	592	—
12. Mašancker štajerski	900	1925	—
13. Huberjeve moštnice	948	478	—
Hruške	visoka	srednja	pritlikava
1. Dobra Lujiza Avranska	—	—	28
2. Liegel nove maslenke	7	52	44
3. Dielove maslenke	16	42	90
4. Sterkmanove maslenke	6	55	25
5. Postrvne hruške	36	50	30
6. Josipina Mohelska	4	14	88
7. Hardenpouts zimske maslenke	2	57	141
8. Dekanove zimske hruške	12	28	56
9. Weilerjeve moštnice	363	600	—

Gradec, dne 19. sept. 1903.

Dežel. odbor štajerski.

Vijudna prošnja:
Prikupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«, ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Cena zavoju 50 vinarjev.
vsebina 500 gramov.

Kathreiner
Kneippova sladna kava
v polnih zavojih.
Kathreinerjeva tovarna za
Monakovo.

NAZNANILO.

Usojam si naznaniti vsem posestnikom po trtni uši uničenih vinogradov, da imam letošnjo jesen ozir. prihodnjo spomlad okoli 40 000 komadov cepljenih trt na prodaj in sicer: 17.000 laški rilček (Wälschriesling), 6000 žlahtina (Gutedel), 5000 kraljevina (Königstraube), 5000 burgundec beli (Burgunder weiss), 1500 nemški risling (Rheinriesling), 1500 rulanec (Ruländer), 1500 traminec (Traminer), 1000 šipon (Mosler), 800 burgundec modri (Burgunder blau), 700 silvanec (Silvaner).

Vse te trte so cepljene edino le na Rip. portalis.

Cena za v jesen odvzete trte je sledeča: I. vrste 100 kom. 20 K. II. vrste 100 kom. 8 K. — Na 1000 kom. dobi vsak 100 kom. II. vrste povrh. — Divjaki 100 komadov 4 K. — Na željo vinogradnikov pustim tudi cepljene trte skozi zimo na stalnem mestu v trtnici ter jih še le na spomlad pred saditvijo izkopam to je meseca marca. A vsled dela z osipavanjem trtnice v jesen in da se vsled tega zemlja otežkoči z izkopanjem trtnice na spomlad ter se stori manj sposobno za zopetno vlaganje trtnice, stane vsaka ta trta 2 vin. več. Cena tem trtam je torej: I. vrste 100 kom. 22 K, II. vrste 100 kom. 9 K. Na 1000 kom. dobi tudi vsak 100 kom. II. vrste brezplačno.

Oddajajo se le edino dobro zaraščene in vkoreninjene trte. Trte oddajajo se le v od trtne uši okužene kraje. Are je priložiti vsakemu naročilu 20% od naročene svote. Na naročila brez are se ne bo v ozir jemalo. Ustrezalo se bode, dokler bo kaj zaloge. Naročila za fiste trte, ki bi naj ostale čez zimo v trtnici, sprejemam le do 5. novembra tega leta. Oni pa, ki nočejo, da bi trte ostale v trtnici, se naj oglašijo pisмено ali ustmeno vsaj do 1. febr. prihodnjega leta pri

Anton Slodnjak, 475 10-3

trtnarju pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.
Pošta: Juršinci pri Ptuj.

DEMETRIJ GLUMAC,

Kotlar v Mariboru

Kaserngasse št. 13. Kaserngasse št. 13.

priloga svojo veliko zalogo kotlov za kuhanje žganja, kotlov za perilo in peronospera brizgalnice.

Izdeluje in popravlja vsakovrstna v njegovo stroko spadajoča dela točno in po ceni. 265 19

Anton Viher

mizarski mojster v Mariboru

Koroške ulice št. 31 492 7-2

absolviran obiskovalec strokovne šole v Gradcu

se priporoča slavnemu občinstvu posebno velečastiti duhovščini v izdelovanje vseh mizarskih izdelkov za poslopja, pohištva in uprave za sobe in prodajalne, ter vsakovrstno delo za šole, cerkve, samostane in pisarne v vseh slogih od prostega do najfinejšega izdelka po nizki ceni. Proračuni in načrti zastoj!

Specialist v izdelovanju portal in parketnih tal.

Cena vžigalice: 7

1 orig. zaboje s 500 zav.
vitki (normal) K 48.—
franko Ljubljana 2% popusta

1 orig. zaboje s 500 zav.
(Flaming) K 52.—
franko Ljubljana 2% popusta

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Iv. Perdanu v Ljubljani

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
so pridružbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI.

Iv. Perdan, Ljubljana

I. F. PAYER,

158 11

kamnoseški mojster v Mariboru,
Kokoschnegg- in Hilariusstrasse.

Predno se kdo odloči za nakup nagrobnega kamena, naj se prepriča o moji ceni ter si naj ogleda mojo veliko in raznovrstno zalogo

**čez 100 izgotovljenih in zelo lepih
nagrobnih kamenov.**

Vsakomur dam vedno uljudno pojasnila ne da bi ga silil k nakupu.

Priporočam se tudi v izdelovanje vseh v mojo stroko spadajočih kamnoseških in kiparskih del posebno altarje, krstne kamne, obhajilne klopi ter poslužim radovoljno z vzorci in proračuni.

Zelo solidna postrežba pri nizkih cenah!

**Lepe podobice s črnim okvirom kot spominki
za v molitev priporočene ranjke.**

Primeren tisek na drugi strani oskrbimo hitro in lično.

100 kosov od 80 kr. do 1 gld. 80 kr.

K obilim naročilom se priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Čistilnice ali trieurje za čiščenje zrna
po najnovejši konstrukciji, 25%
ceneje kakor povsod drugod * * * * *

Rezalnice za klajo, ki režejo od 6 do
100 mm dolgosti * * *

— ima v zalogi —

J. PFEIFER

tovarna poljedelskih strojev v Hočah
pri Mariboru. 499 2

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila vlagatelj.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Ljubljanska z vsem svojem premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladotnih otrok in varovancev.

Stanje hranil. vlog 17 milijonov K. Rezervni zaklad nad 400.000 K.

Mestna hranilnica ljubljanska

320 16

na Mestnem trgu

z raven rotovža

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₂% na leto. Z obrestmi ared pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 92 in pol leta. Ako pa želi dožnik poplačati dolg z vsemi obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje in sicer po 4¹/₂% do 5%.